

Senki ellen, mindenkiért

Húsvétkor: részleges alkohol- és nikotinbojkott

Tiszteletre és megfontolásra méltó kezdeményezése volt a Református Iszákosmentő Missziónak, amikor 1989-ben elhatározta: *évente felelősségteljes, közös gondolkodásra hívja mindazokat, akik hívei a józan, egészséget védő magatartásnak.*

Felhívásuk már akkor meghallgatókra talált, s azóta egyre népesebb azoknak a tábora, akik csatlakoztak hozzájuk. A Józan Élet Szövetségbe tömörült szervezetek több, mint 150 ezer tagja és a Józan Nép az idén is meghirdeti *békés demonstrációját* a józanság mellett, az infláció, az elnyomorodás és az észnélküli pazarlás ellen. Kíváló alkalom a bizonyításra a mértéktelen evés-ivásra csábító, közelgő tavaszi ünnepünk. A húsvétot megelőző nagyhét és a húsvéti ünnepek idejére, tehát *április 20-ig részleges alkohol- és nikotinbojkottot ajánlanak hát a kezdeményezők.* Korábbi tapasztalataik szerint bizvást hiszik, hogy, mint a boltvezetők eddig is tanúsították, ezúttal is lesz foganatja a családi költségvetésre is jótékony hatást gyakorló fölhívásuknak. Úgy tartják, ha valaki kevesebb alkohol- és nikotintartalmú terméket visz haza ezekben a napokban, nem csak az értékeőbb árukra is költhető pénzzel takarékoskodik, hanem a gyermekeit károsító hatásokat is csökkenti.

Aki tehát, ünnep ide, vagy oda, a jó magyar szokástól eltérően kevesebbet néz a pohár fenekére, mint tette más húsvéthétfőkön, és nem eregeti a füstöt az ünnepi asztal fölött, nem okoz kárt önmagának s másoknak, sőt gyermekeivel kifejezetten jót tesz. Példát mutat a mértéktartó, a józan és egészséges életre.

CH. Á.

Gyermekeink biztonságaért

Ösztöndíjak, vetélkedők, koncertek

Hírt kaptunk róla, hogy az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács és néhány más hazai intézmény, külföldi művész anyagi és erkölcsi támogatásával *létrejött a gyermekek és fiatalok biztonságáért szervezett alapítvány.* Riasztó adatok igazolják egy efféle szerveződés létjogosultságát: Magyarországon évente nyolcezer ember hal meg baleset következtében, s a nem tragikus végűek is maradandó egészségkárosodást okozhatnak. A hatszázezer túléló 67 százaléka otthoni, szabadidős foglaltosság során szenved sérülést, s közülük minden negyedik gyermek- vagy fiatalkorú! Az ő védelmükre, a baj megelőzésére meghirdetett mozgalom aktivistái azt vallják: egészséges, biztonság-tudattal áthatott életszemlélet kell kialakítani a gyermekekben, *az idősebbekben felismerjük a veszély lehetőségét.*

Az alapítvány a céljai eléréséhez kutatómunkát, propagandát, oktató- és nevelőtevékenységet kíván folytatni, s ezt

pályadíjak, ösztöndíjak odaítélésével, tanulmányok készítésével és népszerűsítésével, előadások, vetélkedők szervezésével, s egyebek között művészeti rendezvények szervezésével öhajítja elérni. Ez utóbbiak első programjaként *rövidesen koncertsorozat kezdődik,* a „Nagy kultúrák a fiatalok biztonságáért” jelmondat jegyében. Egy-egy nemzeti jelentős ünnepéhez kapcsolódva rendeznek koncerteket – ezek művészeti vezetőjéül Kovács Dénes Kossuth-díjas hegedűművészt nyerték meg –, először április 29-én japán, majd május 27-én norvég estre invitálják a közönséget a Zenekadémia nagytermébe.

Az alapítvány nyitott, székhelye az egyik alapító, a Vegyipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének Budapest, Benczúr utca 45. szám alatti székháza (telefon: 1-421-774-tól 78-ig).

Moldova György

A félelem kapuja

10. rész

III.

November közepén Borsos elérkezettnek látta az időt, hogy beküldje néhány versét egy pesti folyóirat szerkesztőségének. Lemásolta tizenkét írását nagyalakú, régi merített papírból hajtogatott ívekre, melyeket a mezőszegi piacon vásárolt egy öregembertől, de attól tartott, hogy a kézírásos anyagokat el sem olvassák majd a szerkesztők, úgy gondolta, le kell gépeltetni őket.

Az iskolában és a kollégiumban egyik adminisztrátorral vagy tisztviselővel sem állt olyan közeli kapcsolatban, hogy ilyen szívességet kérhetett volna tőlük. Eszébe jutott, hogy a városközpontban közeli villanegyedben látott egy újonnan megnyílt irodát, ahol fénymásolást és sokszorosítást vállalnak, a fiú lehetségesnek tartotta, hogy gépeléssel is foglalkozzanak.

A kéziratok vastag íveit egy nagyalakú borítékba rakta és munkába menet levitte magával. Többször is próbálkozott, de a reggeli órákban mindig zárva találta az irodát, ezért egyszer késő délután kereste fel.

Távolabbról nézve úgy látszott, hogy most szerencsésen jár: a helyiségben égett a villany és egy magas, szőke hő hajolt a másológép fölé. Az üzletet egy magánház földszintjén alakították ki; az előreugró emeleti rész félig befedte az előkertet és az utca felé kovácsoltvas kerítés zárta le a teret. A szokatlan környezettől Borsos elbizonytalanodott, csak sokára szánta el magát, hogy benyisson az ajtón.

– Jó estét.
– A szőke nő felnézett:
– Jó estét. Mit parancsol?
– Vállalnak gépirást?
– Általában igen, de a gépírónőnk most sajnos, beteg. Talán valamikor januárban.

– Értem, viszontlátásra.
Borsos csalódottan a kilincs felé nyúlt, de a nő utánaszólt:
– Hány oldalt kellene leírni?
– Nem sokat, tizennégyet-tizenötöt. De hát, ha beteg a kolléganője, akkor úgyis mindegy.
– Nem a kolléganőm, hanem az alkalmazottam.
– Elnézést, nem akartam megsérteni.
– Nem számít. Ha nagyon fontos, esetleg én legépelném, már csak babonából is.
– Babonából?
– Mostanában nyitottam meg az üzletet, és nem szeretnék elengedni egyetlen ügyfelet sem. Milyen anyagról van szó?
– Néhány versről.
– Kételező olvasmányok, vagy érettségi tételek?
– Nem, én írtam őket.
A nő közelebb lépett és meglepődve kérdezte:
– Maga verseket ír?! Szabad kérdezném, hogy hívják?
– Borsos Ferenc.
– Bocsásson meg, de nem emlékszem az írásaira, igaz, mostanában kevesebbet tudok olvasni. Ismerem kellene a nevét?
Borsos nagyot nyelt:
– Nem, még csak egy pár éve írok, még nem jelentem meg sehol... Úgy gondoltam, hogy most beküldöm egy szerkesztőségbe, legalább szakértő kritikát kapok.

– Igen, azt hiszem, erre szüksége van mindenkinek, aki művészettel akar foglalkozni – a nő kinyújtotta a kezét –, adja ide a kéziratot, megnézem, hogy el tudom-e olvasni.
A fiú félszegen előhúzta anorákja melléből a nagyalakú borítékot. A nő beleolvasott a lapokba, arcán őszinte érdeklődés látszott:

– Nem értek a versekhez, csak imádom őket, olyanok, mint Istennek egy-egy mozdulata, mellyel megtermékenyíti a világot. Biztos maga is így érzi.
Borsos nem értette pontosan a nő szavait, határozatlanul bólintott:
– Igen, én is gondoltam rá. El tudja olvasni az írásmat?
– Persze. Holnapra legépelem, mikor jön érte?
– Mikor jöjjek? Tudok alkalmazkodni.
– Így estefeje, mint most. Ilyenkor már nincs forgalom, általában egyedül vagyok, el tudnánk beszélgetni a verseiről. Persze, ha egyáltalán érdekli egy laikus véleménye.
– Igen, szeretném tudni, hogy tetszik.
– De ne reménykedjen abban, hogy selyempapírra csomagolom a véleményemet. Kegyetlen leszek, nem baj?
– Nem. Kit keressek?
– Zsóka vagyok – egy névjegykártyát nyújtott át –, ez az üzlet neve is. Akkor holnap este.

Borsos elkészönt és zavartan kihátrált az üzletből, a kertből még egyszer viszanézett, a nő platinaszőke haja szinte világított a lámpafényben. Idegességében önkéntelenül is gyorsabba vette a lépteit. Úgy érezte, hogy túlságosan is kiadta magát, azt kellett volna mondania, hogy más verseit hozta el szívességből vagy megbízásból. Tehetetlen dühe önmaga ellen fordult, megállt az orgonabokor előtt, letört róla egy arasznyi vesszőt és többször is a kezefejére suhintott vele.

(Folytatjuk.)

Népünk hagyományvilágából

Nagyböjt, nagyhét

Virágvasárnapi barkák – napjainkban

már elvetett maggal együtt elhordja a szél a homokot.

A virágvasárnap előtti pénteknek fájdalompéntök a szegedi régi neve. Emlékét az alsóvárosi templomban a fájdalmas oltár, illetve Fájdalmas Szűzanya-szobor idézi. Virágvasárnap, húsvét előtti utolsó vasárnap Jézus Jeruzsálembe történt bevonulásának emlékü nnepe. Eléje zöld ágakat szórtak. Ennek mai maradványa a barkaszentelés. Századunk elején koldusok és diákok szedték és vitték a családokhoz, akik a templomban szenteltették meg. Nagy házban gonoszok ellen, ölban sertésvész ellen tartották, de égették szabadkémény alatt is, hogy füstje oszlassa el a jeges-viharos felhőket.

A nagyhétnek már elenyészett neve sanyarúhét. A testi és

a lelki tisztulás ideje, mely utóbbi a húsvéti szentgyónás végzését jelenti. A gazdák a hét első három napján dolgoztak csak a földön. Aki a következő napokon is kinn dolgozott, annak szénáskertjében tűz pusztított, sőt, állatai is megdöglöttek.

Nagycsütörtökön a harangok elnémultak, mögsüketültek. Idősek emlékében még él az oltár mosás szokásából fennmaradt lábmosság gyakorlat, méginkább az oltárfosztásból megmaradt templomi lobogók leszedésének szokása.

Az általános viseletet sötét, gyászos ruhák váltották föl otthon is, az utcán is. Most főztek meg a másnapra való olajos ételeket, és pattogatták a kukoricát, csösmögének. Tápén ezen a napon (néemelyek nagy-pénteken) sütötték a halott-

kereső kiscipót. Ha valaki belefulladt a Tiszába, a kiscipóba hétszer szentelt gyertyát tettek és a vízre helyezték. Állítólag oda úszott, ahol a vízbe holtat, látta”.

Nagypénteken már teljes a csönd. A házbani tükröst is fekete ruhával takarták le. Aki mégis belenézett, az sárgaságba esett. Ezen a napon herélt jószág hamar gyógyul. Aki ezen a napon hőtkereső cipóba harap, azt nem fogja háborús golyó. Ellenben az, akin nagypénteken mosott alsónemű van, ne induljon búcsúra, mert útban vihar éri, és nem jut el a búcsúra. Nagypénteken minden templomunkban fölszendültek a Mária-síralmak, illetve megismételték a virágvasárnap elénekelt Passiót. A Szent Sír Szív-gárdistaként még magam is őriztem a KALOT-legényekkel és a leventékkal, sőt az őrzésben a KALÁSZ-lányok is részt vettek.

Nagyszombaton, a feltámadáskori körmenet idején ismét fölszendült az orgona hangja és megszólaltak a harangok. Napján hajdanvolt eleim férgeket úztak: „Kényók, békák szalaggyatok, Szólanak a mennyei harangok!” A nagyszombati tűz szentelés szokása már emlékbén is alig él. Lényege volt, hogy csak akkor égjen, ha az embert szolgálja, de soha ne pusztítson.

Este már a húsvéttra szánt eledelekből ettek: sonkát, tojást és kalácsot, amire pár korty bort ittak, hiszen lényegében a böjti időszaknak a körmenettel vége van. Este a lányok a tojásokat festették, a fiúk meg áztatták a szagos szappant...

IFI. LELE JÓZSEF

Heten, mint a gonoszok

Kémlelték a várost, a tehetősebb polgárokt

Szinte rémítő a vádjavaslat elkészítéséhez rajzolt táblázat. A rubrikákban az érthetőség kedvéért a kicsontozott lényeg, tények végletesen leegyszerűsítve: hová törtek be, mekkora az anyagi kár, milyen módszert alkalmaztak, kik az elkövetéssel gyanúsítottak. A rideg följegyzések elképesztő összefüggéseket láttatnak: az elmúlt nyáron hét férfi kénye-kedve szerint rendelkezett a szegedi polgárok otthonairól. A tippeket adó fölbújtónak egy szavába került, s a többiek mentek. Tizennégy lakást dúltak föl, pénz és arany ékszerek után kutattak.

Megesett, hogy első nekifutásra üres kézzel távoztak a végrehajtók, seba, másodsorra, harmadsorra csak sikerült. S ha Mezőúton bizonyos löszerekkel el tudnak számolni, akkor nincs szegedi lakásaikon házkutatás, nem bukkannak a rendőrök gyanús holmikra, melyek eredetéről nem kottyantanak el egy s mást, akkor egyáltalán nem biztos, hogy a telet már fogdákban töltik. A szegedi nyomozás során hatuknak elrendelték az előzetes letartóztatását, a hetediket még mindig keresi a rendőrség.

A bűnbanda több tagja a Csillagban kötött ismeretséget. Szabadulván, a gyakorlatban is próbára tették egymás képességeit. Mint a hamarosan elkészülő vádirat alapjául szolgáló dokumentumokból kiderül, speciális látószögből figyelték a várost. A butik kirakatába helyezett „Szabadság miatt zárva” tábla őket a tulajdonos lakására invitálta, nemkülönben a szakorvosoknak a rendeléseik szüneteléséről szóló újsághirdetéseit. Valójában azonban el se kellett utazniuk a gazdáknak. Akit valami oknál fogva „kiszúrt” az értelmi szerző, azt napokon át figyelte. Tanulmányozta szokását, napirendjét áldozatának, megismerkedett a szóban forgó bejárati ajtó zárszerkezetével, a környék jellemzőivel. Egyetlenegy házigazda érkezett váratlanul haza harmadik emeleti lakásába. Gázspray-vel támadt rá a bandából soros betörő.

Jellegzetes módszerrel dolgoztak: a hengerzárak feltörésében jeleskedtek, amelynek mesterfogásait még az akciók előtt betanulták. Nem a lakások kifosztásával kezdtek. Az első tipp kocsilopásról szólt. Az autó, benne játékautomatákból összegyűjtött majd 500 ezret érő fémhúszasokkal, egy vendéglő előtt parkolt. Ezt a bevételt kasszírozó kocsi egyébként előzőleg ugyancsak figyelték, végigkísérték szokásos körútján többször is. Június 3-án lopták el, mindenestül.

A vádirat várhatóan több, milliós lopást tartalmaz majd, amit ketten nem is tagadnak. A többiek semmiről sem hajlandók tudni, az egyik gyanúsított még a fogda falát is kibontotta elkeseredésében.

M. E.